

УДК 81.37

Дідушин Н. – ст. гр. ОКС-306

Технічний коледж Тернопільського національного технічного університету

СПОСОБИ ЗАПОЗИЧЕННЯ КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕРМІНІВ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

Науковий керівник: викладач Бойчук Т. В.

XXI століття ознаменувалося для світу прискореними темпами науково-технічного прогресу, комп'ютеризацією багатьох сфер суспільно-політичного життя, а для української мови – появою величезної кількості нової лексики. Підраховано, що близько 90% слів, які з'явилися в нашій мові, – це терміни. Значна частина з-поміж них – комп'ютерні терміни, запозичені переважно з англійської мови.

Серед способів запозичення комп'ютерних термінів українською мовою варто виділити чотири основні:

1) транскрипція (фонетичний спосіб) – це таке запозичення словникової одиниці, коли зберігається її звукова форма (інколи трохи видозмінена відповідно до фонетичних особливостей мови, з котрої слово запозичується): *bite* – *байт*, *domain* – *домен*, *floppy disk* – *флопі-диск*, *interfase* – *інтерфейс*, *joystick* – *джойстик*, *notebook* – *ноутбук*, *offline* – *оф-лайн*, *site* – *сайт* та ін.;

2) транслітерація – це спосіб, коли запозичується написання іншомовного слова: літери запозиченого слова замінюються літерами рідної мови: *bit* – *біт*, *port* – *порт*, *adapter* – *адаптер*, *decoder* – *декодер*, *cursor* – *курсор*, *monitor* – *монітор*, *portal* – *портал*, *traffic* – *трафік*, *server* – *сервер*, *slot* – *слот*, *sensor* – *сенсор*, *chat* – *чат*;

3) калькування – спосіб, за допомогою якого запозичується асоціативне значення та структурна модель слова або словосполучення (фактично, це буквальный переклад іншомовного слова або виразу): *mother board* – *материнська плата*, *system tree* – *системне древо*, *network topology* – *топологія мережі*, *fiber optics* – *оптоволоконний кабель*, *matrix printer* – *матричний принтер*, *file system* – *система файлів*, *error checking* – *контроль помилок*, *data warehouse* – *інформаційне сховище*;

4) графічне відтворення – запозичення без будь-яких змін оригінального написання; це, насамперед, стосується власних імен – назв корпорацій, пошукових серверів, операційних систем та програмної продукції (часто у вигляді аббревіатур та акронімів): *BLUE TOOTH*, *DVD/CD-RW*, *DVD/CD-ROM/RAM*, *USB-PORT*, *WAP*, *GPRS*, *HI-FI*, *WINDOWS*, *HTML*, *World Wide Web*, *Norton Commander*, *Paint*, *Quick Basic*, *Turbo Pascal*.

Зустрічаються також змішані типи запозичень, наприклад: *cache memory* – *кеш-пам'ять* (транскрипція + калькування), *inward modem* – *внутрішній модем* (калькування + транслітерація), *Web-technology* – *Web-технологія* (графічне відтворення + калькування) тощо.

Таким чином, комп'ютерна термінологія активно засвоюється українською мовою. Сьогодні нею починають володіти не лише фахівці, але й інші суспільні верстви населення, особливо молодь. А триватиме цей динамічний процес запозичення доти, доки ми самі не почнемо створювати щось нове в галузі комп'ютерних технологій.